

Veiligheidsstrategie Midden-Nederland 2015-2018

41 gemeenten, Openbaar Ministerie en politie
Samen slagvaardig voor een veilig Midden-Nederland

Leeswijzer Regionale Veiligheidsstrategie

Op lokaal niveau heeft de gemeente de regie op de veiligheidsaanpak. Via een integraal veiligheidsplan (IVP) worden per gemeente de lokale ambities en veiligheidsaanpak afgestemd door de veiligheidspartners. Op landelijk niveau heeft de minister van Veiligheid en Justitie in overleg een landelijke veiligheidsagenda opgesteld.

Doel

Regionaal zijn we vooral gericht op winst door samenwerking op gezamenlijke thema's. Onveiligheid trekt zich immers weinig aan van gemeentegrenzen. In deze Regionale Veiligheidsstrategie 2015-2018 geven de 41 gemeenten, het Openbaar Ministerie en de politie in Midden-Nederland aan op welke thema's en op welke wijze ze samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties de handen in de regio ineen willen slaan voor een veilige en leefbare buurt, dorp en stad.

Op de achterzijde vindt u, in de strategiekaart, de kern in één overzicht samengevat. De rest van deze veiligheidsstrategie bevat de inkleuring en toelichting hiervan.

Proces

De concept Veiligheidsstrategie 2015-2018 is in nauw overleg met de veiligheidsprofessionals in Midden-Nederland tot stand gekomen en bestuurlijk bekrachtigd in het Regionaal Veiligheidscollege van 27 november 2014. Na consultatie van gemeente(rade)n en maatschappelijke organisaties in het eerste kwartaal van 2015 is ze medio april definitief vastgesteld.

Inhoud:

Voorwoord: Samen Slagvaardig

Strategiekaart.	1
Keuze gezamenlijke prioriteiten.	3
Iedereen heeft een stukje van de veiligheidspuzzel in handen	5
Prioriteiten:	
Veilige buurten.	7
Misdrijven met grote impact.	9
Georganiseerde ondermijnende criminaliteit.	11
<i>Persoonsgerichte aanpak.</i>	13
Van strategie naar aanpak.	15
Bijlagen:	
1 Veiligheidsbeeld Midden-Nederland.	17
2 Sterkteverdeling politie eenheid Midden-Nederland.	21
3 Landelijke speerpunten politie 2015-2018.	22

Colofon: Redactie

Bureau Regionale Veiligheidsstrategie Midden-Nederland

tel: 088-1678057

e-mail: secretariaat@rvsmiddennederland.nl

www.rvsmiddennederland.nl

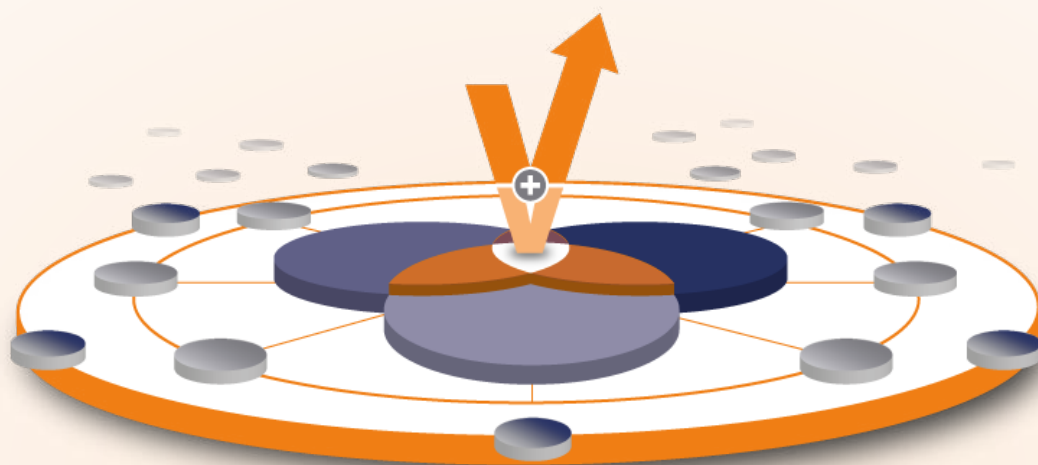
Bureau Regionale Veiligheidsstrategie is een bureau van en voor de veiligheidspartners; de gemeenten, het Openbaar Ministerie en de politie van Midden-Nederland.

Missie van het bureau is een effectief netwerk van veiligheidspartners.

Veiligheidsstrategie

Midden-Nederland

2015-2018

Samen slagvaardig
voor een veilig
Midden-Nederland

Almere,
A. Jorritsma

Amersfoort,
L. Bolsius

Baarn,
M. Röell

Blaricum,
J. de Zwart-Bloch

Bunnik,
H. Ostendorp

Bunschoten,
M. van de Groep

Bussum,
H. Heijman

De Bilt,
A. Gerritsen

De Ronde Venen,
M. Divendal

Dronten,
A. de Jonge

Eemnes,
R. van Benthem

Hilversum,
P. Broertjes

Houten,
W. de Jong

Huizen,
A. Hertog

IJsselstein,
M. Kallen-Morren

Laren,
E. Roest

Lelystad,
M. Horselenberg

Leusden,
A. Vermeulen

Lopik,
R. Westerlaken-Loos

Montfoort,
T. van Eijk

Muiden,
M. de Pater-
van der Meer

Naarden,
J. Sylvester

Nieuwegein,
F. Backhuijs

Noordoostpolder,
A. van der Werff

Openbaar
Ministerie,
J. Bac

Oudewater,
P. Verhoeve

Politie Midden-
Nederland
M. Barendse

Renswoude,
A. van der Kolk

Rhenen,
J. van der Pas

Soest,
R. Metz

Stichtse Vecht,
M. Witteman

Urk,
P. van Maaren

Utrecht,
J. van Zanen

Utrechtse
Heuvelrug,
G. Naafs

Veenendaal,
A. Kolff

Vianen,
W. Groeneweg

Weesp,
B.J. van Bochove

Wijdemeren,
M. Smit

Wijk bij
Duurstede,
T. Poppens

Woerden,
V. Molkenboer

Woudenberg,
T. Cnossen-
Looijenga

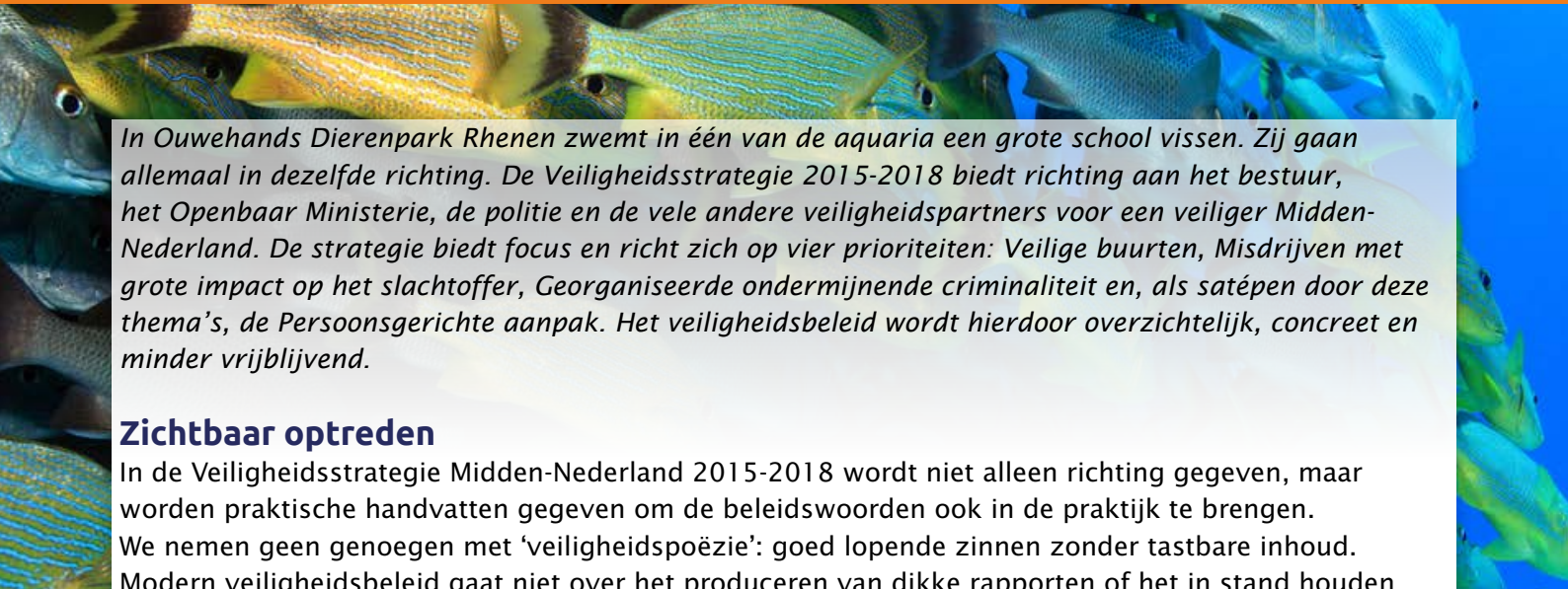
Zeewolde,
G. Gorter

Zeist,
J. Janssen

Samen slagvaardig voor een veilig Midden-Nederland

Voorwoord

In Ouwehands Dierenpark Rhenen zwemt in één van de aquaria een grote school vissen. Zij gaan allemaal in dezelfde richting. De Veiligheidsstrategie 2015-2018 biedt richting aan het bestuur, het Openbaar Ministerie, de politie en de vele andere veiligheidspartners voor een veiliger Midden-Nederland. De strategie biedt focus en richt zich op vier prioriteiten: Veilige buurten, Misdrijven met grote impact op het slachtoffer, Georganiseerde ondermijnende criminaliteit en, als satépen door deze thema's, de Persoonsgerichte aanpak. Het veiligheidsbeleid wordt hierdoor overzichtelijk, concreet en minder vrijblijvend.

Zichtbaar optreden

In de Veiligheidsstrategie Midden-Nederland 2015-2018 wordt niet alleen richting gegeven, maar worden praktische handvatten gegeven om de beleidswoorden ook in de praktijk te brengen. We nemen geen genoegen met 'veiligheidspoëzie': goed lopende zinnen zonder tastbare inhoud. Modern veiligheidsbeleid gaat niet over het produceren van dikke rapporten of het in stand houden van een vergader- en overlegcultuur waar burgers niets van merken. Modern veiligheidsbeleid wordt waargemaakt in maatschappelijke effecten en bovenal in zichtbaar optreden.

Vertrouwen centraal

De handvatten hiervoor zijn de volgende. In de eerste plaats vertrouwen we op de kracht van de 1,9 miljoen bewoners, de middenstand, maatschappelijke instellingen en bedrijfsleven in Midden-Nederland en sluiten we aan bij hun initiatieven. We stimuleren en ondersteunen actief burgerschap en bouwen aan wederzijds vertrouwen.

Aanpakken concrete problemen

In de tweede plaats is de Veiligheidsstrategie niet in beton gegoten. Binnen de prioriteiten schakelt Midden-Nederland flexibel tussen diensten en organisaties, tussen aanpakken en projecten en tussen strafrechtelijke, bestuurlijke, fiscale en private oplossingen. Uitgangspunt is dat concrete veiligheidsproblemen effectief en zichtbaar voor onze inwoners worden aangepakt. Wie dat doet - al dan niet in samenwerking - staat op voorhand niet vast, maar is afhankelijk van welke actie een einde maakt aan een onwenselijke situatie. In Midden-Nederland hanteren we geen vaste opstelling. We schakelen tussen zorg en hulpverlening, bestuurlijke maatregelen, afpakken van crimineel vermogen en het strafrecht. En als een goed gesprek voldoet, voeren we een goed gesprek.

Eén-overheid

In de derde plaats hebben de vier prioriteiten gemeen dat informatiedeling geen loze kreet is, maar een grondhouding van leidinggevend en uitvoerders. In Midden-Nederland is 'delen tenzij' (binnen de wettelijke kaders) een spelregel waar we ons aan houden. We organiseren veiligheid volgens het één-overheid-principe. Niet organisatiebelangen noch team- en/of individuele belangen voeren de boventoon, maar het algemeen belang van onze wijken en buurten.

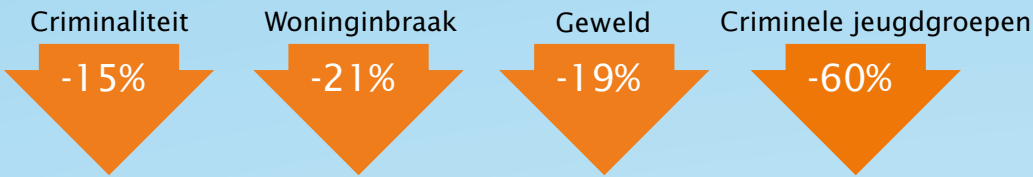
De school vissen in Rhenen verandert in een split second van richting. Het is deze flexibiliteit die wij binnen de vier prioriteiten als tweede spelregel invoeren.

De 41 burgemeesters, hoofdofficier van Justitie en politiechef van Midden-Nederland.

Ontwikkeling

- + Ontwikkeling veiligheid in Midden-Nederland **2010 t/m 2014** is gunstig:

- + En beter dan landelijk.
- + Toch zijn er nog diverse veiligheidsproblemen.
- + 19% van de bewoners van Midden-Nederland voelt zich wel eens onveilig in de eigen buurt.
- + Woninginbraak, overlast en geweld staan nog steeds hoog op de prioriteitenlijst van de bewoners in Midden-Nederland.

Uitwerking

Het Regionaal Veiligheidscollege maakt jaarlijks duidelijke keuzes op welke dossiers we binnen de brede prioriteiten gezamenlijk grote stappen voorwaarts gaan maken. We leggen dit vast in een jaarplan van gemeenten, OM, politie en maatschappelijke organisaties. Daarbij wordt ruimte behouden om in te spelen op de actualiteit. Sturing hierop vindt plaats door het Regionaal Veiligheidscollege.

Aanpak

Strategische keuzes

- + Lokaal maatwerk in de aanpak staat voorop.
- + Op de gezamenlijke prioriteiten bundelen de 41 gemeenten, Openbaar Ministerie en politie hun krachten: geen wiel wordt opnieuw uitgevonden en we richten ons op het oplossen van problemen.
- + De snelheid en zichtbare slagvaardigheid van de aanpak moet omhoog: we reageren adequaat op incidenten en onrust.
- + We vertrouwen op de kracht van bewoners en ondernemers, ondersteunen die en zijn betrouwbaar en transparant.
- + We smeden een brede veiligheidscoalitie.
- + We versterken de onderlinge (lokale) informatiepositie.

Prioriteiten

2.

Veilige buurten

Aansluiten bij de wensen en initiatieven van de buurt.

Misdrijven met grote impact

Aanpakken (huiselijk) geweld en woninginbraken.

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Eén overheid tegen georganiseerde criminelen.

Persoonsgerichte aanpak

Minder aanwas, recidive omlaag en goede combinatie van straf en zorg.

Ambities

3.

Meer veiligheid in 2018 ten opzichte van 2011

- + De totale criminaliteit is met 20% gedaald, terwijl de aangiftebereidheid is gestegen.
- + Het gevoel van veiligheid in de eigen buurt is gestegen.
- + Door bewoners ervaren jongerenoverlast is met 10% gedaald, 20% minder (geslaagde) woninginbraken, ruim 40% minder overvallen en straatroven.
- + In 2015 worden minstens 28.000 verdachten afgehandeld (jaarlijks actualisatie van deze ambitie). In totaal is minstens 55 miljoen opgelegd aan waardebeslag bij criminelen.
- + De economische machtspositie van georganiseerde criminelen wordt weggenomen.

Meer betrokkenheid en vertrouwen

- + Bewoners en ondernemers zijn meer betrokken bij het veiliger maken van hun buurt. Hun initiatieven worden ondersteund. Iedereen draagt op zijn manier een steentje bij aan de veiligheidspuzzel.
- + Het vertrouwen van burgers in en de tevredenheid van burgers over het functioneren van gemeente, OM en politie in de aanpak van onveiligheid is toegenomen.
- + Slachtoffers worden beter ondersteund.

Veiligheid

Betrokkenheid
en
Vertrouwen

Meer weten?
bezoek de website
www.RVSMiddenNederland.nl

Prioriteiten partners als uitgangspunt

In de tabel hiernaast vindt u de prioriteiten van de 41 gemeenten, het Openbaar Ministerie en de politie in Midden-Nederland voor de komende jaren. Deze tabel is ruim na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014 tot stand gekomen. Daarmee is er tijd geweest voor de meeste Colleges en Raden om lokaal de ambities en wensen te bepalen, bijvoorbeeld in een gemeentelijk integraal veiligheidsplan (IVP). Als grote gemene deler uit de prioriteiten van de partners en op basis van de veiligheidsontwikkelingen in Midden-Nederland kiezen de leden van het Regionaal Veiligheidscollege voor de periode 2015-2018 voor de volgende gezamenlijke prioriteiten:

Brede prioriteiten: meer flexibiliteit

Veilige buurten: Aansluiten bij de wensen en initiatieven van de buurt.

Misdrijven met grote impact op het slachtoffer: Aanpakken (huiselijk) geweld en woninginbraken.

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit: Eén overheid tegen georganiseerde criminelen.

Persoonsgerichte aanpak: Minder aanwas, recidive omlaag en goede combinatie van straf en zorg.

Met deze bredere thema's kan beter worden ingespeeld op actuele, lokale ontwikkelingen. Op deze wijze kan de in de afgelopen jaren gerealiseerde veiligheidswinst beter worden vastgehouden en uitgebreid.

De laatste prioriteit betreft een aanpak in plaats van een veiligheidsthema. De Persoonsgerichte aanpak prikt als belangrijke satépen door de eerste 3 thema's heen. We hebben de overtuiging dat gezamenlijke focus op een intensieve integrale persoonsgerichte aanpak tot duurzame effecten leidt. Ook de wensen en kansen in het kader van de grote transities in de zorg rechtvaardigen het apart prioriteren van deze aanpak.

Gezamenlijk jaarlijks aanscherpen

Om niet te verzanden in de breedte van de prioriteiten maakt het Regionaal Veiligheidscollege jaarlijks duidelijke keuzes op welke dossiers binnen de prioriteiten we als partners in de regio gezamenlijk grote stappen voorwaarts gaan zetten.

Aanpak: lokaal, regionaal, landelijk

Het aanpakken van onveiligheid doen we gezamenlijk: lokaal, regionaal en landelijk. De gemeente bepaalt als regisseur van het lokale veiligheidsbeleid samen met haar partners de lokale prioriteiten. Op landelijk niveau heeft de minister van Veiligheid en Justitie samen met de regioburgemeesters en het College van procureurs-generaal een landelijke Veiligheidsagenda opgesteld. Regionaal zijn we vooral gericht op winst door samenwerking op gezamenlijke thema's.

Samen waar het kan, maatwerk waar het moet

Op de gezamenlijke prioriteiten zullen de partners in Midden-Nederland verregaand samen optrekken, zodat er meer effectiviteit ontstaat in de aanpak. Deze samenwerking is niet vrijblijvend. We zijn immers van elkaar afhankelijk en we kunnen elkaar versterken. Hiermee wordt ook aan landelijke partners een krachtig signaal afgegeven hoe de agenda er voor Midden-Nederland de komende 4 jaar uitziet.

Hoewel de gezamenlijke prioriteiten voor regionaal opererende partners als het Openbaar Ministerie en regionale onderdelen van de politie fungeren als sturing, komen ze niet in de plaats van de lokale prioriteiten. Regie daarop blijft lokaal. Op de regionaal gekozen prioriteiten kun je lokaal wel meer hulp verwachten bij incidenten en als ondersteuning bij de uitvoering van een lokaal plan van aanpak.

Gezamenlijke prioriteiten

Rode draad in Midden-Nederland

gemeente	1. Veilige woon- en leefomgeving								2. Bedrijvigheid en veiligheid				3. Jeugd en Veiligheid		4. Fysieke veiligheid			5. Integriteit en veiligheid		
	algemene overlast	alcohol/drugoverlast	woninginbraken	autokraak	fietsendiefstal	vermeiting	Geweld incl. straatroof en huiselijk geweld	veiligheidsgevoel	Winkelcriminaliteit	Bedrijfscriminaliteit	Overvallen	Uitgaansoverlast / -geweld	Overlastgevende- & hinderlijke jeugd(groepen)	Criminele jeugd(groepen)	Verkeersongevallen	Snelheid	Rijden onder invloed	georganiseerde criminaliteit	polarisatie, radicalisering en extremisme	illegaliteit en vreemdelingen
1. Almere																				
2. Amersfoort																				
3. Baarn																				
4. Blaricum																				
5. Bunnik																				
6. Bunschoten																				
7. Bussum																				
8. De Bilt																				
9. De Ronde Venen																				
10. Dronten																				
11. Eemnes																				
12. Hilversum																				
13. Houten																				
14. Huizen																				
15. IJsselstein																				
16. Laren																				
17. Lelystad																				
18. Leusden																				
19. Lopik																				
20. Montfoort																				
21. Muiden																				
22. Naarden																				
23. Noordoostpolder																				
24. Nieuwegein																				
25. Oudewater																				
26. Renswoude																				
27. Rhenen																				
28. Soest																				
29. Stichtse Vecht																				
30. Urk																				
31. Utrecht																				
32. Utrechtse Heuvelrug																				
33. Veendaal																				
34. Vianen																				
35. Weesp																				
36. Wijdemeeren																				
37. Wijk bij Duurstede																				
38. Woerden																				
39. Woudenberg																				
40. Zeewolde																				
41. Zeist																				
TOTAAL	11	12	40	15	9	7	20	7	2	4	3	14	31	13	5	6	2	18	2	2
Politie																				
Openbaar Ministerie																				

Veiligheidscoalitie Midden-Nederland: Iedereen

Ik wil een stevige doorontwikkeling vanuit het gedachtegoed integraal tenzij... Maak als één overheid het onzichtbare zichtbaar, deel vroegtijdig informatie en stem de aanpak op elkaar af, dan zijn we veel effectiever.

Olaf van Hees - manager RIEC-MNL

Ik vind het belangrijk om mijn steentje aan de veiligheid bij te dragen door deelnemer te zijn van burgernet en op te letten in de omgeving. Want veiligheid gaat ons allemaal aan.

Steven Wiertz - bewoner gemeente Amersfoort

De landelijke veiligheidsagenda draait erom gezamenlijk als één overheid met medewerking van burgers en bedrijfsleven

maatregelen te treffen die effectief zijn in de strijd tegen onveiligheids-thema's als ondermijnende criminaliteit en high impact crimes. Het Rijk schept hiertoe de gunstige randvoorwaarden.

Ard van der Steur - Minister V&J

De wijkagent is de vooruitgeschoven post van de overheid in de wijk en heeft een cruciale rol in het vergroten van buurtbetrokkenheid.

Burgers nemen immers eerder initiatief als zij steun voelen van de overheid in het algemeen en de politie in het bijzonder

Linda Hardeman - wijkagent Huizen

Wij bestrijden met inzet van interventieteams de sociale-, fiscale- en arbeidsmarkt-gerelateerde fraude en daarmee

samenhangende misstanden zoals illegale tewerkstelling. Zowel preventief als repressief.

Erwin van der Waal - manager RCF Kenniscentrum Handhaving

Nationale inzet is één van de hoofdtaken van Defensie.

Defensie wil aanvullend en ondersteunend zijn aan de partners in

de aanpak van de crisisbeheersing, rampenbestrijding en ondersteuning op justitieel gebied. Dit met volledige instandhouding van het bevoegde gezag. *Kolonel Anthony Leuvering - Defensie*

Na een misdrijf ondersteunt Slachtofferhulp Nederland u op praktisch, emotioneel en juridisch gebied.

Nannie Putters - Hoofd aanmelding en algemene dienstverlening Slachtofferhulp Nederland.

Ik bouw, samen met professionals, ouders en bewoners, aan Vreedzame Wijken en Scholen, waarin kinderen leren om conflicten op een vreedzame wijze op te lossen, zich verantwoordelijk te voelen voor de gemeenschap, samen besluiten te nemen, en open te staan voor de diversiteit in onze samenleving.

Caroline Verhoeff - Stichting Vreedzaam

Als toezichthouder Drank- en Horecawet werk ik samen met regionale collega's. Wij controleren vergunningen en houden o.a. toezicht

op de naleving van leeftijdsgrenzen, omdat jongeren vaak te veel en te vroeg beginnen met het drinken van alcohol. *Durk Nauta - BOA gemeente Veenendaal*

Uitkijkend over Almere zie ik overal kansen om het ondernemersklimaat te verbeteren. Criminaliteit in winkelgebieden betekent afbreuk van een gezond ondernemersklimaat. We willen juist gezelligheid en groei. Om dat uit te bouwen, werken we samen met

gemeente, politie en beheerders. *Martin Ort - directeur Ondernemersvereniging Stadscentrum Almere*

"Mijn bijdrage aan veiligheid in Midden-Nederland"

heeft een stukje van de veiligheidspuzzel in handen

Halt voorkomt, bestrijdt en bestraft veel voorkomende vormen van jeugd-criminaliteit en zorgt op het snijvlak van repressie en preventie van de jeugdcriminaliteit, voor bewustwording en gedragsbeïnvloeding van jongeren en hun ouders.

Annika Janssens - manager Halt - team Midden-Nederland

Ik geef leiding aan onderzoeken van de politie en breng verdachten voor de rechter. Daarbij heb ik oog voor de slachtoffers, de eisen van onze rechtsstaat maar zeker ook voor de maatschappelijke context van de zaak.

Zlatko Trokic - Officier van Justitie

Ik maak samen met mijn collega's van de Belastingdienst werk van het afpakken van crimineel verkregen vermogen. Steeds beter en vaker vinden we elkaar in de RIEC-MN-structuur, waardoor we slimmer en meer afpakken dan voorheen.

Carl Bakker - Teamleider Belastingdienst

Reclassering Nederland draagt actief bij aan de veilige en humane samenleving door het voorkomen van criminaliteit en het terugdringen van recidive. Dat doen we door risico's zoveel mogelijk te beheersen en de dader of verdachte te stimuleren zijn of haar gedrag te veranderen.

Jacco Groeneveld - Reclassering Nederland

Het bieden van een veilige woonplek is de kerntaak van woningcorporaties. Bewoners blijven zelf verantwoordelijk, maar met inbraakpreventiemaatregelen en -middelen helpen wij. Ook hulp als huurders attenderen op alertheid en creëren van bewustwording horen daarbij.

Ed de Groot - directeur corporatie LEKSTEDewonen

We brengen veel werktijd op straat door, daar waar jongeren zijn. Leggen contacten, overleggen met het netwerk en maken acties. Door te zijn waar de jongeren zijn, dragen we direct bij aan veiligheid voor de jongeren en hun omgeving.

Berend Oosterhuis - straathoekwerker Zeewolde

Als drijvende en bindende kracht verleent de Veiligheidsregio hulp op straat voor onze inwoners, adviseert ze over en houdt toezicht op (fysieke) veiligheid, levert slagkracht bij rampenbestrijding en crisisbeheersing en voert regie over (fysieke) veiligheid. *John van der Zwan (VR Gooi & Vechtstreek) en Peter Bos (VR Utrecht). Gerrit Spruit (VR Flevoland)* vult aan: En vanuit deze regierol brengen we elk onze veiligheidspartners bijeen.

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) werkt samen met veiligheidsprofessionals en ondernemers aan een veiliger en leefbaarder Nederland. Daarvoor onderhouden we contacten met tal van partijen die actief zijn in het veiligheidsveld.

Patrick van den Brink - directeur het CCV

SAMEN DOEN WAT NODIG IS! In de veiligheidshuizen werken onder meer gemeentelijke-, zorg- en justitiepartners ketenoverstijgend samen aan een personsgerichte aanpak van complexe casussen. Zo vertalen wij de regionale Veiligheidsstrategie naar een efficiënte uitvoeringspraktijk.

Maria Kooijman Veiligheidshuis Flevoland, Esther Ooteman Veiligheidshuis Gooi en Vechtstreek en Karel van Duijvenbooden Veiligheidshuis Regio Utrecht

Wij willen wetenschappelijke kennis toegankelijk maken en samenwerken aan de praktische vertaling ervan voor de aanpak van veiligheidsproblemen.

Andrea Donker - Lector Veiligheidskunde, Hogeschool Utrecht

"Mijn bijdrage aan veiligheid in Midden-Nederland"

Voorbeeld

Enkele bewoners van de Bloemenbuurt zijn de overlast en kleine criminaliteit van een groep jongeren op en rond het Anjerplein helemaal zat. Ze willen wat doen, maar wel graag met de gemeente en politie.

Veiligheid belangrijke voorwaarde voor een goed leven

Ondanks de sterke daling van de criminaliteit de afgelopen jaren zijn er nog veel veiligheidsproblemen op te lossen. Van de bewoners van Midden-Nederland voelt 19% zich wel eens onveilig in de eigen buurt, ervaart 28% overlast van rondhangende jongeren en 21% overlast door vernielingen. Overlast, woninginbraak en veelvoorkomende criminaliteit staan nog steeds hoog op de prioriteitenlijst van bewoners en bezoekers. Buiten bewoners zijn ook ondernemers essentiële partners bij de aanpak van criminaliteit. Het Nederlandse bedrijfsleven investeert jaarlijks ongeveer 2 miljard euro in veiligheid.

In de aanpak zijn we van elkaar afhankelijk. Bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties hebben een eigen verantwoordelijkheid in het veiliger maken van de buurt. Tegelijkertijd moeten zij ook kunnen rekenen op een zichtbare en slagvaardige overheid die oplossingen biedt voor veiligheidsproblemen waar hulp nodig is. We vertrouwen op de kracht van bewoners en ondernemers en sluiten aan bij hun initiatieven, maar zijn als overheid in de buurt zelf ook proactief als de situatie daarom vraagt.

Ambities: buurtveiligheid

- Bewoners en ondernemers zijn meer betrokken bij het veiliger maken van hun buurt.
- We reageren adequaat op incidenten en dreigende onrust.
- De door bewoners ervaren jongerenoverlast is relatief met 10 procent gedaald (van 28% van de inwoners in Midden-Nederland in 2013 naar 25% in 2018). Ook het gevoel van veiligheid in de eigen buurt is in 2018 verbeterd ten opzichte van 2013.
- De totale criminaliteit is in 2018 ten opzichte van 2011 met 20% gedaald, terwijl de aangiftebereidheid is gestegen.
- In 2015 worden minstens 28.000 verdachten door de politie afgehandeld (26.000 in 2012). Jaarlijks wordt deze ambitie geactualiseerd.
- Slachtoffers worden beter ondersteund.
- Het vertrouwen van burgers in en de tevredenheid van burgers over het functioneren van gemeente, Openbaar Ministerie en politie in de aanpak van onveiligheid is toegenomen.

Aanpak: integer, betrokken en effectief

Onze aanpak in de buurt weerspiegelt de houding die we als overheid willen hebben:

1. *Integer*: we zijn eerlijk, respectvol, rechtvaardig, en betrouwbaar;
  2. *Betrokken*: we zijn empathisch en sluiten aan op de behoeften en kracht van inwoners;
  3. *Effectief*: we treden slagvaardig, daadkrachtig en doeltreffend op.
- We faciliteren en ondersteunen initiatieven van onze inwoners en ondernemers.
  - We laten de pakkans stijgen en sluiten in onze proactieve aanpak aan op ervaren buurtproblematiek, zoals jongerenoverlast, autokraak, fietsdiefstal, vernielingen, woonoverlast, winkeldiefstallen, bedrijfsinbraken.
  - De aanpak van overlast en criminaliteit door jeugdgroepen wordt gecontinueerd en doorontwikkeld. Bijvoorbeeld door flexibeler in te spelen op fluïde jeugdgroepen en netwerken. We verbeteren de signalering van jeugdgroepen en ontwikkelingen binnen jeugdgroepen, zodat we hier effectiever op kunnen inspelen.
  - We zijn alert op nieuwe ontwikkelingen, zoals toenemende polarisatie, radicalisering en extremisme (problematiek van uitreizigers en terugkeerders) en andere vormen van dreigende maatschappelijke onrust. We nemen onze verantwoordelijkheid en reageren adequaat.
  - Voor daders hanteren we een lik-op-stuk-aanpak, inclusief het direct verhalen van de schade. We continueren de gezamenlijke ZSM-voorziening (zo selectief, snel, slim, simpel, en samen mogelijk afhandelen van verdachten) waarmee een directe, persoonsgerichte en betekenisvolle afhandeling plaatsvindt van verdachten van veelvoorkomende criminaliteit. Hiermee verminderen we de bureaucratie in de rechtshandhaving en vergroten we de slagvaardigheid.
  - We communiceren transparant op lokaal niveau en bieden handelingsperspectief aan inwoners, zodat zij ook hun eigen slachtofferkans kunnen verminderen.
  - We werken nauw samen met het Meldpunt (bijzondere) Zorg & Overlast/Vangnet & Advies van de GGD, waar bewoners en professionals probleemsituaties kunnen melden.
  - We hebben speciale aandacht voor kwetsbare (slachtoffer)groepen, zoals ouderen, jongeren en verwarde personen.
  - De ruim 157.000 Burgernetdeelnemers in Midden-Nederland houden we betrokken door een slimmere inzet van de verschillende functionaliteiten van Burgernet.
  - Op lokaal en regionaal niveau versterken we de coalitie met bewoners- en ondernemersorganisaties, zorginstellingen, woningcorporaties, scholen, etc.
  - We stemmen als overheid onze communicatie over veiligheid met elkaar af.
  - Goede voorbeelden van 'leefstijlgericht communiceren' en burgerparticipatie-initiatieven worden ontwikkeld, verzameld en beschikbaar gesteld.
  - Vanuit de regio worden de lokale veiligheidsprofessionals desgewenst ondersteund met expertise, probleemanalyse en het inrichten van de lokale aanpak.

Voorbeeld

In de woning van de familie De Jong is nu voor de tweede keer ingebroken. Nieuwe tv, smartphone van Sofie en laptop van Tom: allemaal weg. Mevrouw De Jong durft niet meer te slapen in haar eigen huis.

Blijvende schade

Huiselijk geweld heeft grote impact op slachtoffers. Vaak leidt het tot grote en blijvende emotionele, relationele en financiële problemen. Van alle vrouwen en mannen tussen de achttien en zeventig jaar is 45% ooit slachtoffer geweest van huiselijk geweld, als kind, partner of ouder. Landelijk worden ieder jaar meer dan 100.000 kinderen en circa 200.000 volwassenen slachtoffer van huiselijk geweld dat wordt gepleegd door ruim 100.000 verdachten.

Ook een overval, woninginbraak of beroving op straat heeft een enorme impact. Gelukkig is de aanpak van overvallen in Midden-Nederland succesvol gebleken. Naast een afname van het aantal overvallen is het aantal straatroven de laatste tijd eveneens gedaald.

Het steeds oplopende aantal woninginbraken in Midden-Nederland is eind 2013 omgebogen naar een daling in 2014 van 21% ten opzichte van 2010. Desondanks vergt dit thema de komende tijd nog alle aandacht: de daling is nog broos, ze geldt nog niet voor iedere gemeente en we zijn nog lang niet tevreden. De dadergroepen, slachtoffers en aanpak van deze vermogensdelicten overlappen. We zien een verjonging van daders, de recidive is hoog evenals de kans op herhaald slachtofferschap.

Ambitie: daling vasthouden en uitbreiden

- Situaties van huiselijk geweld worden eerder gesignaleerd door professionals en omgeving en op meldingen reageren we adequaat.
- In Midden-Nederland daalt het aantal overvallen met 41% van 213 in 2011 naar maximaal 125 in 2018. Het aantal straatroven daalt met 43% van 894 in 2011 naar maximaal 511 in 2018.
- Het aantal woninginbraken daalt met 20% van 12.564 in 2011 naar minder dan 10.000 in 2018. Ook het aantal geslaagde woninginbraken hierbinnen daalt met 20% van 8.626 in 2011 naar maximaal 6.900 in 2018.
- Het ophelderingspercentage voor woninginbraken stijgt van 8% in 2011 naar 11,5% in 2018, voor straatroof van 23% naar 30%, en voor overvallen van 38% naar 50%.

Aanpak (huiselijk) geweld

Combinatie van straf en zorg:

- Interventies op het gebied van huiselijk geweld richten zich op alle betrokkenen: slachtoffer en dader. Uitgangspunt is één gezin, één plan, één regisseur. En de aanpak bestaat uit een afgestemde combinatie van zorg en straf.
- De drie Advies- en Meldpunten Huiselijk geweld en Kindermishandeling (Veilig Thuis) in Midden-Nederland zijn een herkenbaar meldpunt voor burgers en professionals en weten de verbinding te leggen met ZSM het Veiligheidshuis en wijkteams/zorgteam/buurtteams.
- Veiligheidsdomein: *focus op korte, gespecialiseerde acties*. Toepassing wet tijdelijk huisverbod en strafrechtelijke interventies, waar nodig en in aansluiting op de lokale zorgstructuur.
- Sociaal domein: *focus op langdurige aandacht en begeleiding*. Lokaal wat lokaal kan, regionaal waar dat nodig is.
- Voortzetten van de succesvolle aanpak van overvallen en straatroven.
- Voortzetten van de aanpak Veilige Publieke Taak: gericht op voorkomen van agressie en lik-op-stuk beleid bij geweld tegen medewerkers met een publieke taak, waaronder politieke ambtsdragers.

Aanpak woninginbraken

Preventie en repressie:

- Gemeenten voeren lokaal de regie op de gezamenlijke aanpak vanuit een goede analyse en informatiepositie, hierbij ondersteund vanuit de regio. Zij vergroten burgerparticipatie voor meer sociale cohesie in de gebieden die het meest vatbaar zijn voor woninginbraken. Gemeenten en politie verhogen samen met inwoners de heterdaadkracht.
- Gemeenten stimuleren inwoners en woningcorporaties om hun verantwoordelijkheid te nemen voor inbraakpreventie, zoals PKVW (Politie Keurmerk Veilig Wonen) en verhogen de veiligheid van de fysieke ruimte.
- Wij communiceren samen met verzekeraars en ondernemers effectiever: leefstijlgericht en met een duidelijk handelingsperspectief over het beveiligen van woningen. Speciale aandacht voor herhaald slachtofferschap en senioren.
- We versterken de persoonsgerichte aanpak van zogenoemde hotgroups en hotshots.
- Politie, Openbaar Ministerie en gemeenten vergroten de pakkans door gerichte inzet op hottimes en hotspots en door heling krachtig aan te pakken, zoals bijvoorbeeld door uitrol van het digitaal opkopersregister.
- Een regionaal auditteam meet de aanpak van woninginbraken in fases door en beveelt verbeteringen aan ten behoeve van interne werkprocessen, goede doorstroming en afstemming tussen partners.
- Politie en Openbaar Ministerie pakken crimineel verkregen kostbaarheden af, in het bijzonder bij jonge statusgevoelige daders: misdaad loont niet.
- De apothekerskast promoot bewezen effectieve maatregelen tegen woninginbraken.
(zie www.rvsmiddennederland.nl)

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Eén overheid tegen georganiseerde criminelen

Voorbeeld

Via scholen en sportclubs ronselt, chanteert en onderdrukt een criminele bende meisjes onder dwang voor prostitutie en geldelijk gewin.

Ontwrichting van de samenleving

Een effectieve aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit vraagt van de overheid eenheid, snelheid en slagkracht. Georganiseerde ondermijnende criminaliteit zorgt voor een moeilijk zichtbare, sluipende ontwrichting van de samenleving. Hierbij treedt een vermenging op van de onderwereld en de bovenwereld. Midden-Nederland heeft de afgelopen periode stevige stappen gezet naar een effectieve integrale aanpak. De mogelijkheden van partners binnen het RIEC-samenwerkingsverband (gemeenten, Openbaar Ministerie, politie en Belastingdienst) worden beter benut, processen en structuren zijn beter ingericht en het commitment van alle relevante overheidspartners is zonder meer hoog. Het is nu tijd om meer concrete resultaten te boeken.

Ambitie: machtspositie wegnemen

Door intensieve samenwerking pakken we de georganiseerde ondermijnende criminaliteit zodanig aan, dat de economische machtspositie van criminelen wordt weggenomen. Onze focus ligt op: mensenhandel, georganiseerde hennepcultuur, fraude onderling tussen burgers en/of bedrijven, en geprioriteerde groepen zoals Outlaw Motorcyclegangs.

Hierbinnen richten we ons op de volgende pijlers van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit:

- spilfiguren en schijnbaar onaantastbaren (persoonsgericht) aanpakken;
- criminele infrastructuur verstoren;
- crimineel gewin afpakken: geld, vermogen en luxe goederen.

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Eén overheid tegen georganiseerde criminelen

Aanpak: gericht raken

Om georganiseerde criminelen beter te raken, kiezen gemeenten, Openbaar Ministerie, politie en Belastingdienst de volgende gezamenlijke aanpak:

Betere lokale voorbereiding: goed richten

Op basis van een gedeelde analyse stemmen we de mogelijke aanpak af:

- Uitvoeren van integrale probleemverkenningen op locatie.
- Informatie en analyses uitwisselen en afstemmen ten behoeve van integrale interventiemogelijkheden.
- Procesbegeleiding van de integrale aanpak op locatie bij interventies.
- Bieden van flexibele regionale ondersteuning bij urgente lokale problematiek.
- De voorgestelde aanpak is afgestemd met de lokale driehoek.

Aanpakken en raken

Om de georganiseerde criminelen gericht te kunnen raken ziet onze aanpak er als volgt uit:

- Probleemgericht werken aan oplossingen vanuit het gedachtegoed: 'integraal tenzij', ook als dit organisatiespecifieke doelstellingen overstijgt.
- Zorg en hulpverlening beschikbaar voor slachtoffers. Kwetsbare sectoren helpen weerbaarder te worden.
- Bij lokaal overstijgende problematiek altijd te werken vanuit de RIEC-MN structuur.
- RIEC-MN ondersteunt de integrale aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit (via het informatieplein, interventieoverleg, begeleiding casussen en projecten) en specifiek het lokale bestuur bij de bestuurlijke aanpak.
- Gebruik maken van de kracht en informatie van bewoners, woningcorporaties, scholen, ondernemers, zorg- en welzijnsorganisaties en andere maatschappelijke organisaties.
- We pakken jaarlijks minstens 62 criminele

samenwerkingsverbanden aan en pakken ten minste 55 miljoen aan crimineel vermogen af.

- Versterking van de samenwerking met regiovoorzieningen, zoals het RCF Kenniscentrum Handhaving (Regionaal Coördinatiepunt Fraudebestrijding) en de Veiligheidshuizen.

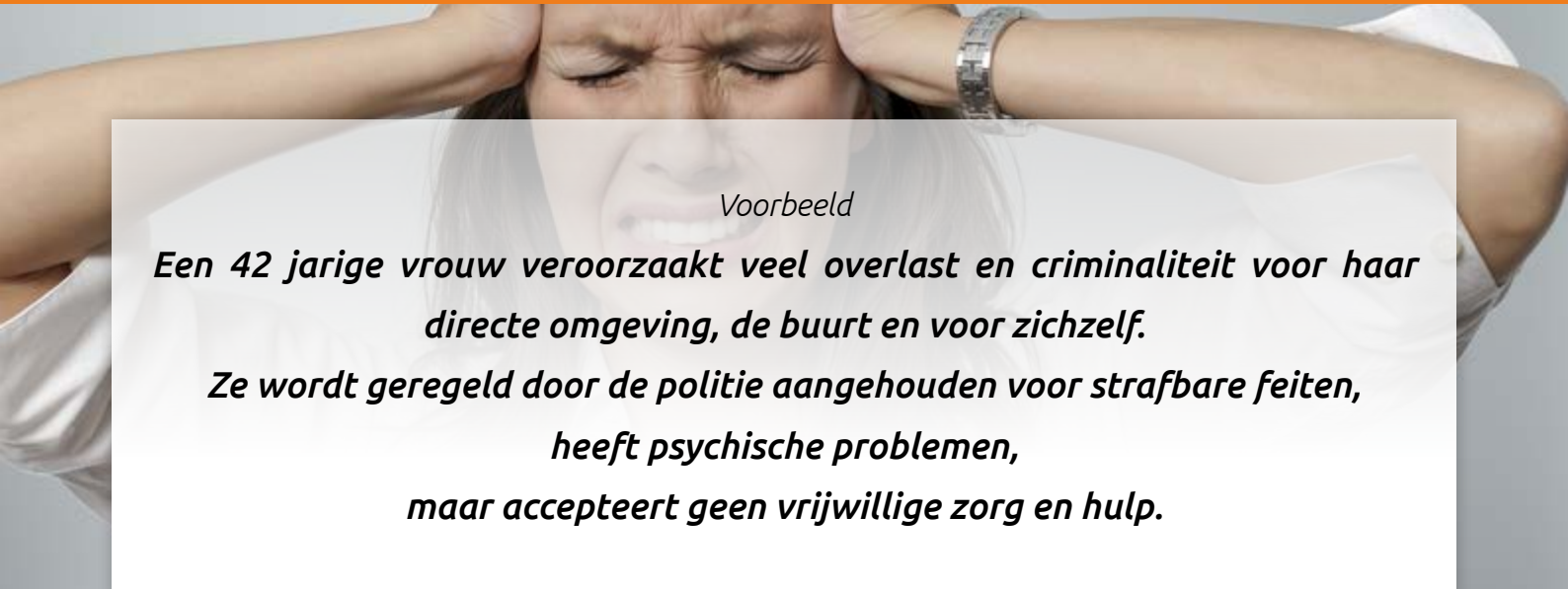
Verbeteren en innoveren

We blijven ontwikkelen en groeien door:

- Het verbeteren van de informatiedeling en duiding.
- Continu te zoeken naar innovatieve en duurzame mogelijkheden om de georganiseerde ondermijnende criminaliteit sneller en met meer kracht te raken.
- Alert te zijn op ontwikkelingen en nieuwe fenomenen.
- Te communiceren en te handelen als één overheid tegen de georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

Voorbeeld

Een 42 jarige vrouw veroorzaakt veel overlast en criminaliteit voor haar directe omgeving, de buurt en voor zichzelf.

Ze wordt geregeld door de politie aangehouden voor strafbare feiten, heeft psychische problemen, maar accepteert geen vrijwillige zorg en hulp.

Van zaken naar personen

Terwijl in de praktijk ieder strafbaar feit nog vaak als afzonderlijke zaak wordt behandeld, willen we de focus steeds verder verschuiven naar een slimmere, op personen gerichte aanpak.

Een persoonsgerichte aanpak (PGA) is een integrale, op de persoon én zijn (gezins)systeem toegesneden mix van straf-, zorg- en overige interventies, die beoogt hardnekkige patronen van criminaliteit en overlast te doorbreken, en/of om herhaling te voorkomen.

Deze werkwijze prikt als een satépen door de thema's heen en sluit naadloos aan op de

decentralisaties in het sociaal domein, waardoor gemeenten meer instrumenten in handen krijgen op het gebied van preventie en zorg. In het bijzonder voor regionaal werkende partners, zoals politie, Openbaar Ministerie, reclassering, Raad voor de Kinderbescherming, en voor regionale voorzieningen zoals ZSM, is een overeenstemming in werkwijze binnen Midden-Nederland van belang. Meer eenheid van werken voor Veiligheidshuizen ontstaat al door toepassing van het Landelijk Kader 2013.

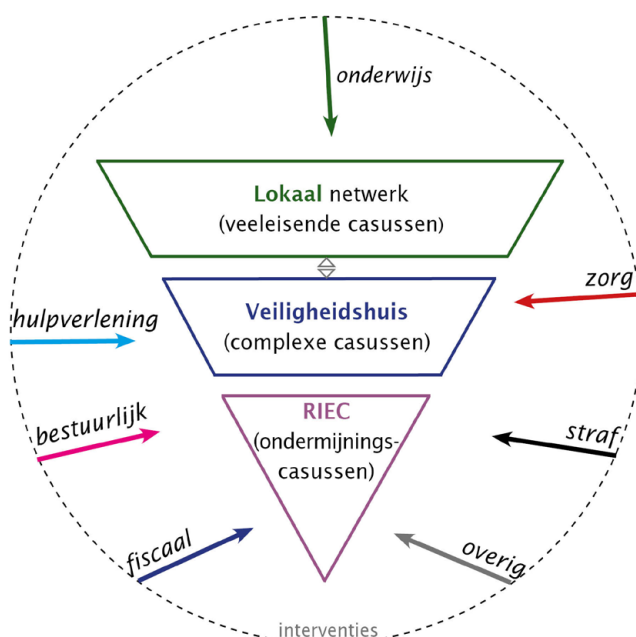
Ambitie: voorkomen en snelle interventies

Minder aanwas:

We voorkomen dat kwetsbare mensen in de criminaliteit verzeild raken en richten ons ook op de broertjes en zusjes van criminelen.

Minder recidive door goede combinatie zorg en straf:

In de Veiligheidshuizen wordt jaarlijks voor ten minste 500 complexe overlastplegers en criminelen een gezamenlijk persoonsgericht plan van aanpak uitgevoerd. Ex-gedetineerden krijgen passende nazorg. Dit draagt bij aan succesvolle re-integratie waardoor de kans op recidive van criminaliteit kleiner wordt.

Persoonsgerichte aanpak in Midden-Nederland

Aanpak: afgestemde actie

- Gemeenten voeren lokaal de regie op de integrale persoonsgerichte aanpak, hierbij ondersteund en versterkt vanuit de regio. Lokaal wordt een goede structuur voor PGA ingericht: lokaal maatwerk, ruimte voor couleur locale. In alle gemeenten ontstaat zicht op de personen die jaarlijks persoonsgericht worden aangepakt, zowel in het lokale voorveld (lokale PGA), als extra intensief en ketenoverstijgend in het Veiligheidshuis (Top-X) of met het RIEC-MN (georganiseerde ondermijnende criminaliteit).
- Gemeenten realiseren een goede aansluiting van het veiligheidsdomein en het sociaal domein. Mede gezien de transities in de zorg is dit cruciaal voor een lokale PGA. De komst van sociale wijk- en buurtteams biedt hierin kansen.
- Daders van misdrijven met grote impact (geweld en woninginbraak), zoals leden van criminele jeugdgroepen en notoire overlastplegers worden zoveel mogelijk persoonsgericht aangepakt in nauwe samenwerking met gemeentelijke, zorg- en strafrechtelijke partners.
- Veiligheidshuizen focussen op de door gemeenten aangeleverde Top-X van daders met een complexe multi-problematiek, waar de desbetreffende gemeente het meeste last van heeft.
- Naast de Top-X zoeken de Veiligheidshuizen oplossingen voor complexe Huiselijk Geweld-casuïstiek en leveren zo ook een bijdrage aan de veiligheid achter de voordeur.
- De afstemming en informatie-uitwisseling over overlastgevers en criminelen, tussen de ZSM-partners, gemeenten en de Veiligheidshuizen wordt structureel verbeterd binnen de randvoorwaarden van de privacywetgeving. De regio ondersteunt hierbij en ook het Rijk faciliteert (helpdesk).
- We delen goede voorbeelden van bestaande

lokale persoonsgerichte aanpakken in de apothekerskast (denk aan (jeugd) interventieteams, casuoverleg, lokale PGA-lijst, nazorgtrajecten voor ex-delinquenten etc.). Met steun vanuit de regio organiseren we scholing van betrokkenen bij een PGA door experts en ervaringsdeskundigen.

- Alle betrokken partners geven in 2015 aan wat zij anders, slimmer of meer gaan doen om via een PGA het verschil te maken. In het bijzonder voor Top-X-personen in het Veiligheidshuis. Voor elke casus wordt afgesproken welke partner de procesregie en de casusregie voert.
- Aandacht voor het slachtoffer: excuses en herstel van schade maken onderdeel uit van de PGA.

Van strategie naar aanpak

Strategische keuzes

Op de gezamenlijke prioriteiten bundelen de 41 gemeenten, Openbaar Ministerie en politie in Midden-Nederland hun krachten. Om onze doelen te bereiken en de effectiviteit van de aanpak te vergroten, maken we de volgende strategische keuzes:

- Lokaal maatwerk in de aanpak staat voorop.
  - Wat samen kan, doen we samen: geen wiel wordt dubbel uitgevonden.
  - De snelheid en zichtbare slagvaardigheid van de aanpak moet omhoog en bureaucratie omlaag.
  - We vertrouwen op de kracht van bewoners en ondernemers, ondersteunen die en zijn betrouwbaar en transparant.
  - We smeden een brede veiligheidscoalitie.
  - We versterken de onderlinge (lokale) informatiepositie.
- Een brug vormen tussen de lokale, regionale en landelijke aanpak.
  - Lokale partijen ondersteunen in hun lokale aanpak.
  - Met regionale partijen afspraken maken over een effectievere aanpak.
  - Met landelijke partijen afspraken maken over hun bijdrage.
  - Creatieve oplossingen voor hardnekkige problemen uitwerken.
  - Externe mogelijkheden, waaronder subsidies beter benutten.

Hulp door taskforces bij de uitvoering

Om te helpen invulling te geven aan deze strategische uitgangspunten wordt door het Regionaal Veiligheidscollege per prioriteit een taskforce nieuwe stijl ingericht. Deze taskforce helpt de 43 organisaties de aanpak te verstevigen. De taskforce bestaat uit enkele burgemeesters, een officier van Justitie en een sectorhoofd van politie. We zorgen hierbij dat alle Districtelijk Veiligheidscolleges zijn vertegenwoordigd. Desgewenst kan dit aangevuld worden met een directeur van een andere organisatie, zoals de Belastingdienst bij de Taskforce Georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

Opdracht voor de taskforces nieuwe stijl

Op basis van de evaluatie van de uitvoering van de Veiligheidsstrategie 2012-2014 krijgen de taskforces nieuwe stijl de volgende taken:

1. Aantoonbare resultaten boeken: uitvoeringsproblemen opsporen en helpen oplossen.
2. Inzicht vergroten in de achtergronden van de prioriteit en op basis daarvan:

3. De voortgang op de gezamenlijke ambities monitoren en zo nodig agenderen en problematiseren.
4. Ruimte benutten om op issues portefeuillehouders aan te wijzen.

De 4 geprioriteerde thema's zijn bewust breed gehouden, zodat er meer ruimte bestaat voor lokaal maatwerk. Om in deze breedte niet te verzanden, zal iedere taskforce jaarlijks aan de leden van het Regionaal Veiligheidscollege een concreet en ingeperkt voorstel doen op welke dossiers in dat jaar de focus ligt en wat hiervan de geplande resultaten zijn.

Ambtelijke ondersteuning

Leden van Bureau RVS zullen de taskforces als secretaris ambtelijk ondersteunen. We gaan niet automatisch (zoals in de uitvoering van de Veiligheidsstrategie 2012-2014) met reguliere ambtelijke werkgroepen per taskforce werken. In plaats daarvan zullen we per project gericht de in de regio aanwezige ambtelijke kennis en ervaring betrekken en de ambtelijke vooroverleggen van de Districtelijke Veiligheidscolleges beter gebruiken. Samen met onder meer de Veiligheidshuizen en het RIEC-MN zal Bureau RVS uitwerken op welke wijze er vanuit de regio ondersteuning en bijstand mogelijk is bij urgente lokale problematiek.

Versterken onderlinge (lokale) informatiepositie

Om onze slagvaardigheid te vergroten is het belangrijk dat we elkaar via een goede informatie-uitwisseling in positie brengen. Informatie die binnen onze organisaties beschikbaar is dient binnen de wettelijke kaders, beter te worden gedeeld, geanalyseerd en gebundeld. Nieuwe ontwikkelingen en nieuwe technologieën (denk aan gezamenlijke informatiesystemen en BIG-DATA) kunnen daarbij behulpzaam zijn.

Recent heeft de verschijning van het rapport *“Handreiking voor Versterking Informatiepositie burgemeester; Naar een gemeenschappelijk perspectief”* ook landelijk de spotlight op dit onderwerp gezet.

Concrete wensen

Rond het versterken van de informatiepositie zijn in Midden-Nederland de volgende wensen:

Operationeel:

- Afstemming over verstrekkingen in het kader van de Wet Politiegegevens (WPG), bijvoorbeeld dagmonitors, bestuurlijke rapportages.
- Afstemming over verstrekkingen in het kader van de Wet Justitiële en Strafvorderlijke gegevens (WJSG).

Tactisch/strategisch:

- Bij elkaar brengen en doorontwikkelen van managementrapportages: nu deels vanuit Bureau RVS, deels vanuit politie centraal, deels vanuit de districten.
- Desgewenst uitrollen van een gemeentelijk informatiesysteem vanuit Almere en Utrecht.
- Beter afstemming van analyse- en onderzoeksprogrammering.
- Verkennen mogelijkheden voor verdere onderlinge uitwisseling.

Sturing door een tijdelijke bestuurlijke werkgroep

Vanuit het Regionaal Veiligheidscollege zal er een tijdelijk bestuurlijke werkgroep worden geformeerd om te sturen op de uitwerking van deze wensen omtrent de versterking van de onderlinge informatiepositie.

Bijlage 1: Veiligheidsbeeld Midden-Nederland

Veiligheidsontwikkeling diverse thema's afgelopen jaren

Criminaliteit flink gedaald

In de gezamenlijke Veiligheidsstrategie 2012-2014 hebben de 41 gemeenten, het Openbaar Ministerie en de politie van Midden-Nederland 17 concrete ambities benoemd, waaronder een daling van de totale criminaliteit met 10% in 2014 ten opzichte van 2010. Gemeten over heel 2014 is de totale geregistreerde criminaliteit in Midden-Nederland 15% lager dan in dezelfde periode in 2010. Deze ontwikkeling overtreft niet alleen de gestelde ambitie, maar is ook iets gunstiger dan gemiddeld in Nederland.

Veel ambities gerealiseerd

Aan het einde van de periode van de regionale Veiligheidsstrategie 2012-2014 stellen we vast dat vrijwel alle ambities (ruim) zijn behaald. Dit resultaat is bereikt in nauwe samenwerking met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

In de onderstaande afbeelding zijn zeven belangrijke ambities weergegeven, met de realisatie in 2014 en een vergelijking met de landelijke ontwikkeling.

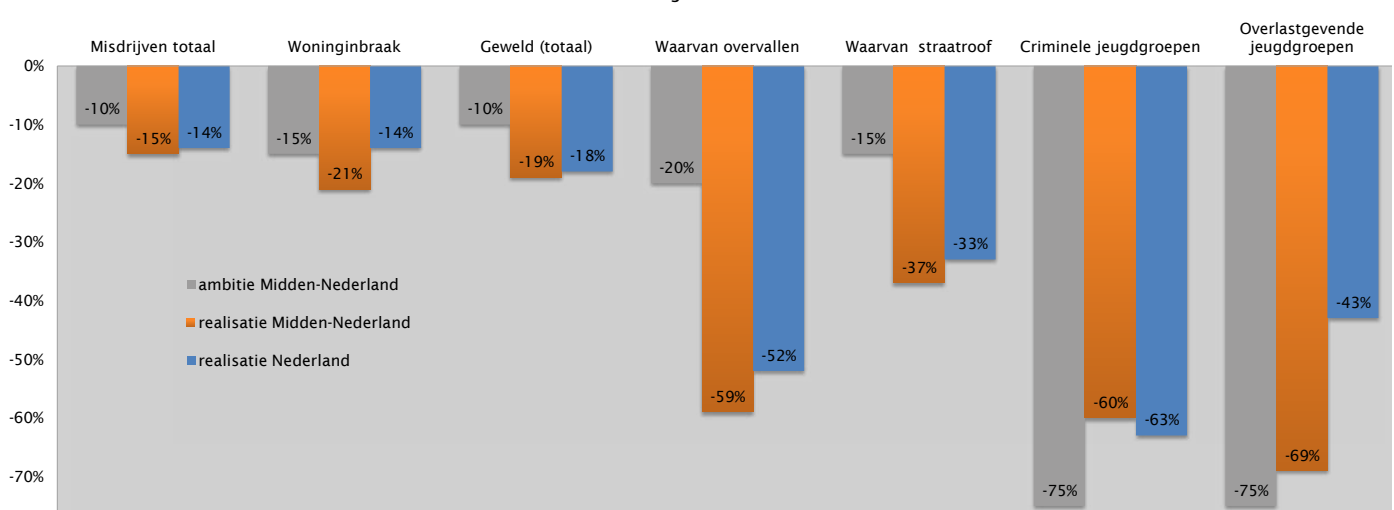
Het aantal *woninginbraken* is in 2014 in Midden-Nederland met 21% gedaald ten opzichte van dezelfde periode in 2010. Dit is duidelijk beter dan de ambitie die in 2010 is uitgesproken. Landelijk zien we in diezelfde periode een afname van 14%.

Het totaal aantal geweldsmisdrijven is in Midden-Nederland met 19% gedaald ten opzichte van dezelfde periode in 2010. Deze ontwikkeling is iets beter dan de landelijke ontwikkeling, en bijna een verdubbeling van de ambitie van -10%.

Specifiek voor het aantal overvallen en straatroven in Midden-Nederland geldt dat de forse daling van 59% respectievelijk 37% zowel de ambitie als de landelijke ontwikkeling overtreft.

In de periode 2010-2014 is er sprake van een forse afname van het *totaal aantal problematische jeugdgroepen* in Midden-Nederland: 69% minder overlastgevende en 60% minder criminele jeugdgroepen. Hiermee is de forse ambitie van -75% net niet gehaald.

Ontwikkeling 2014 t.o.v. 2010

Bijlage 1: Veiligheidsbeeld Midden-Nederland

Veiligheidsontwikkeling diverse thema's afgelopen jaren

Binnen de aanpak van de georganiseerde criminaliteit is de geambieerde verdubbeling van aantal aangepakte criminele samenwerkingsverbanden in 2014 ten opzichte van 2009 bereikt.

Evaluatie regionale samenwerking

In 2014 is de (uitvoering van de) Veiligheidsstrategie 2012-2014 uitgebreid geëvalueerd onder de veiligheidspartners in Midden-Nederland. Conclusie was dat het in samenhang uitvoeren van een gezamenlijke Veiligheidsstrategie als grote meerwaarde wordt gezien. Hierbij zijn verschillende kansen genoemd voor een verbeterde regionale samenwerking in de toekomst, zoals meer zichtbaarheid en actiegerichtheid.

Nog diverse veiligheidsproblemen

Hoewel de veiligheidsontwikkeling positief te noemen is, blijven er diverse veiligheidsproblemen over. We zijn nog niet tevreden.

Gunstige regionale ontwikkelingen betekenen niet automatisch lokaal gunstige ontwikkelingen. In de tabellen op de volgende pagina's wordt per gemeente zowel het criminaliteitsbeeld gerelateerd aan het aantal inwoners weergegeven, als de veiligheidsontwikkeling in de afgelopen 4 jaar. Daaruit blijkt dat de criminaliteitsontwikkeling per gemeente duidelijk verschilt.

Uit de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM) van 2013 blijkt dat 19% van de inwoners in Midden-Nederland zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt, 28% overlast ervaart van rondhangende jongeren en 21% overlast ervaart door vernielingen.

Overlast, woninginbraak en veelvoorkomende criminaliteit staan nog steeds hoog op de prioriteitenlijst van bewoners.

Uitkomsten bewonersenquête veiligheid

Bron: IVM, 2013

	Midden-Nederland	Nederland
Veiligheidsbeleving		
Voelt zich wel eens onveilig in eigen buurt	19%	19%
(Veel) overlast van		
Rondhangende jongeren	28%	25%
Agressief rijgedrag	23%	22%
Vernieling (straatmeubilair)	21%	19%
Druggebruik en Drugshandel	11%	12%

De wereld van 2018...

De wereld van 2018 zal er anders uit zien. Denk hierbij aan de voortgaande digitaliseringsrevolutie met zowel kansen (bijvoorbeeld in communicatie) als bedreigingen (waaronder identiteitsfraude). Maar ook de snelle ontwikkelingen naar een netwerksamenleving, veranderend slachtofferschap (senioren) en daderprofiel (hardnekkige multi-plegers, opkomst van radicalisering en extremisme met de problematiek van uitreizigers en terugkeerders) vragen om alertheid, aanpassing en actie.

Bijlage 1: Veiligheidsbeeld Midden-Nederland

Veiligheidsontwikkeling afgelopen jaren

Aantal misdrijven per 1.000 inwoners/woningen in 2014

bron: BVI

	misdrijven totaal	woning- inbraak	geweld	.. waarv. overval	..waarv. straat- roof	auto- kraak	fiets- diefstal	vernief- ling
	per 1000 inwoners	per 1000 woningen	per 1000 inwoners	per 1000 inwoners	per 1000 inwoners	per 1000 inwoners	per 1000 inwoners	per 1000 inwoners
Midden-Nederland	57,5	11,8	5,2	0,1	0,3	7,2	5,5	6,3
Nederland	59,2	9,8	6,3	0,1	0,3	5,1	6,6	6,6
District:								
Flevoland	56,9	12,5	6,8	0,1	0,5	3,4	4,2	7,0
Gooi en Vechtstreek	53,0	11,8	4,6	0,0	0,2	6,7	5,0	6,4
Oost Utrecht	47,3	11,8	4,2	0,1	0,1	5,2	4,3	5,9
Utrecht Stad	94,2	14,1	7,4	0,1	0,5	16,7	11,5	6,8
West Utrecht	43,1	8,4	3,4	0,0	0,2	6,0	3,6	5,8
Gemeente:								
Almere	67,1	16,0	8,4	0,1	0,8	4,7	4,3	8,0
Amersfoort	60,5	12,8	6,0	0,1	0,2	6,5	5,2	7,0
Baarn	51,6	14,3	4,0	0,1	0,0	5,8	5,0	6,0
Blaricum	52,6	20,3	2,5	0,3	0,0	11,9	3,9	5,1
Bunnik	42,7	9,3	2,7	0,1	0,1	12,1	2,1	3,1
Bunschoten	31,6	8,5	2,7	0,0	0,0	2,1	3,3	4,6
Bussum	57,7	13,3	4,6	0,0	0,2	8,0	7,4	6,2
De Bilt	42,2	10,6	3,0	0,1	0,2	4,2	4,8	5,9
De Ronde Venen	40,7	8,2	3,1	0,0	0,2	3,8	2,8	5,9
Dronten	47,9	8,1	3,7	0,0	0,1	1,8	3,8	5,7
Eemnes	37,0	10,0	2,4	0,0	0,0	6,0	1,3	5,1
Hilversum	63,1	10,0	6,5	0,0	0,3	7,3	6,8	7,5
Houten	38,6	5,7	3,0	0,1	0,1	6,3	5,0	5,1
Huizen	42,4	15,9	4,1	0,0	0,1	4,1	2,7	6,4
IJsselstein	40,0	8,4	3,9	0,1	0,2	5,0	3,0	8,8
Laren	50,3	17,4	3,2	0,0	0,0	8,1	1,8	4,8
Lelystad	60,4	11,8	8,1	0,1	0,4	3,2	6,3	6,2
Leusden	32,5	7,2	1,7	0,0	0,0	4,8	1,3	4,6
Lopik	23,1	2,8	1,8	0,0	0,0	2,8	1,1	4,6
Montfoort	27,1	5,8	1,8	0,0	0,0	3,4	1,7	5,1
Muiden	70,3	11,8	2,9	0,0	0,2	16,9	1,7	6,2
Naarden	44,2	12,7	2,2	0,0	0,2	7,7	2,6	5,6
Nieuwegein	64,2	10,9	4,9	0,0	0,3	11,3	4,7	7,3
Noordoostpolder	33,6	7,3	3,6	0,0	0,0	1,6	2,3	5,7
Oudewater	26,9	9,4	1,9	0,0	0,0	3,1	2,0	3,5
Renswoude	30,3	12,5	3,0	0,0	0,0	3,9	1,2	1,2
Rhemen	33,6	9,2	3,0	0,1	0,0	3,7	2,5	4,9
Soest	42,5	16,8	3,7	0,0	0,1	3,6	3,9	6,1
Stichtse Vecht	41,7	8,0	3,4	0,0	0,1	5,4	2,9	4,3
Urk	28,9	5,5	2,8	0,1	0,0	0,7	3,6	6,7
Utrecht	94,3	14,1	7,4	0,1	0,5	16,7	11,5	6,8
Utrechtse Heuvelrug	40,7	14,1	3,4	0,1	0,1	4,4	4,2	4,5
Veenendaal	47,3	8,9	4,5	0,1	0,1	3,8	6,4	6,3
Vianen	44,2	13,1	3,9	0,0	0,1	6,8	2,6	5,4
Weesp	50,2	6,5	4,5	0,0	0,2	5,4	7,7	6,1
Wijdmeren	33,9	6,7	2,1	0,0	0,1	2,2	1,8	4,7
Wijk bij Duurstede	25,8	4,4	1,9	0,0	0,1	3,6	1,7	5,1
Woerden	41,9	8,5	2,7	0,0	0,1	4,9	4,6	5,4
Woudenberg	36,2	15,7	2,3	0,1	0,0	4,3	1,7	4,0
Zeewolde	46,6	7,7	4,2	0,0	0,0	2,1	2,4	6,9
Zeist	57,6	13,1	5,9	0,0	0,1	6,8	5,0	6,9

Bijlage 1: Veiligheidsbeeld Midden-Nederland

Veiligheidsontwikkeling afgelopen jaren

Ontwikkeling misdrijven 2014 t.o.v. 2010

bron: BVI

	misdrijven totaal		woning- inbraak	geweld	.. waarv. overval	..waarv straat- roof	auto- kraak	fiets- diefstal	vernie- ling
	2014 tov 2010	2014 tov 2010	2014 tov 2010	2014 tov 2010	2014 tov 2010	2014 tov 2010	2014 tov 2010	2014 tov 2010	2014 tov 2010
Midden-Nederland	- 15%	- 21%	- 19%	- 59%	- 37%	- 28%	- 3%	- 29%	
Nederland	-14%	- 14%	- 18%	- 52%	- 33%	- 30%	+ 3%	- 27%	
District:									
Flevoland	- 9%	- 6%	- 2%	- 62%	- 20%	- 33%	+ 13%	- 32%	
Gooi en Vechtstreek	- 28%	- 32%	- 26%	- 85%	- 41%	- 32%	- 36%	- 30%	
Oost Utrecht	- 19%	- 15%	- 24%	- 24%	- 53%	- 32%	- 18%	- 27%	
Utrecht Stad	- 9%	- 26%	- 25%	- 57%	- 46%	- 25%	+ 38%	- 25%	
West Utrecht	- 19%	- 30%	- 23%	- 71%	- 30%	- 18%	- 21%	- 29%	
Gemeente:									
Almere	- 3%	+ 4%	+ 5%	- 72%	- 16%	- 22%	+ 45%	- 35%	
Amersfoort	- 15%	- 16%	- 22%	0%	- 57%	- 29%	- 21%	- 14%	
Baarn	- 16%	+ 6%	- 7%	- 50%	- 100%	- 21%	- 4%	- 36%	
Blaricum	- 15%	+ 8%	- 39%			- 14%	+ 9%	- 22%	
Bunnik	- 13%	- 33%	- 15%		0%	+ 51%	- 47%	- 53%	
Bunschoten	- 16%	+ 14%	- 28%	- 100%		- 46%	- 28%	- 44%	
Bussum	- 28%	- 25%	- 23%	- 83%	- 22%	- 7%	- 50%	- 28%	
De Bilt	- 27%	- 36%	- 29%	- 63%	- 56%	- 51%	- 10%	- 34%	
De Ronde Venen	- 18%	- 33%	- 18%	- 88%	+ 400%	- 47%	- 9%	- 15%	
Dronten	- 16%	- 7%	+ 17%	- 67%	+ 200%	- 54%	+ 18%	- 51%	
Eemnes	- 1%	- 16%	- 22%	- 100%		+ 43%	+ 57%	- 20%	
Hilversum	- 31%	- 56%	- 23%	- 92%	- 51%	- 40%	- 37%	- 33%	
Houten	- 8%	- 25%	+ 12%	+ 33%	+ 25%	+ 24%	- 9%	- 28%	
Huizen	- 24%	+ 24%	- 22%	- 100%	0%	- 49%	- 57%	- 26%	
IJsselstein	- 33%	- 49%	- 8%	+ 100%	- 53%	- 44%	- 60%	- 13%	
Laren	- 39%	- 20%	- 44%	- 100%	- 100%	- 33%	- 38%	- 47%	
Lelystad	- 13%	- 36%	- 14%	- 10%	- 35%	- 43%	- 1%	- 16%	
Leusden	- 34%	- 35%	- 38%		- 75%	- 54%	- 57%	- 44%	
Lopik	- 11%	- 71%	+ 14%		- 100%	- 5%	+ 36%	- 16%	
Montfoort	- 31%	- 35%	- 39%	- 100%	- 100%	- 44%	- 32%	- 25%	
Muiden	- 12%	- 6%	- 42%		0%	- 1%	- 31%	- 24%	
Naarden	- 18%	- 15%	- 18%		+ 300%	- 1%	- 34%	- 23%	
Nieuwegein	- 8%	- 4%	- 17%	- 85%	- 45%	+ 7%	- 6%	- 30%	
Noordoostpolder	- 24%	+ 15%	- 18%			- 58%	- 32%	- 34%	
Oudewater	- 34%	- 35%	- 24%		- 100%	- 66%	0%	- 45%	
Renswoude	- 18%	- 18%	+ 7%	- 100%	- 100%	+ 73%	+ 50%	- 57%	
Rhenen	- 29%	- 35%	- 26%		- 100%	- 9%	- 42%	- 41%	
Soest	- 9%	+ 49%	- 3%	0%	- 20%	- 36%	+ 20%	- 31%	
Stichtse Vecht	- 34%	- 54%	- 39%	- 80%	- 30%	- 35%	- 33%	- 48%	
Urk	- 24%	+ 74%	- 34%	0%		- 18%	- 4%	+ 10%	
Utrecht	- 10%	- 26%	- 25%	- 57%	- 46%	- 26%	+ 36%	- 26%	
Utrechtse Heuvelrug	- 22%	- 15%	- 25%	0%	0%	- 26%	- 35%	- 34%	
Veenendaal	- 20%	- 17%	- 26%	- 33%	- 47%	- 40%	- 3%	- 28%	
Vianen	- 10%	+ 16%	- 15%	- 100%		+ 14%	- 6%	- 43%	
Weesp	- 26%	- 37%	- 32%	- 100%	- 50%	- 49%	+ 56%	- 29%	
Wijdmeren	- 27%	- 43%	- 43%	- 100%	+ 100%	- 56%	- 2%	- 25%	
Wijk bij Duurstede	- 34%	- 28%	- 45%			- 8%	- 50%	- 44%	
Woerden	- 18%	+ 5%	- 43%	- 67%	- 30%	- 18%	- 17%	- 23%	
Woudenberg	- 13%	- 6%	- 3%		- 100%	- 4%	0%	- 42%	
Zeewolde	- 15%	- 3%	+ 3%	0%	- 100%	- 47%	- 43%	- 31%	
Zeist	- 23%	- 23%	- 28%	- 60%	- 61%	- 47%	- 24%	- 17%	

Bijlage 2: Sterkteverdeling politie eenheid Midden-Nederland

In onderstaande tabel is aangegeven wat voor de jaren 2015 en verder de operationele doelsterkte voor de eenheid Midden-Nederland is. Medio 2015 en de daarop volgende jaren wordt hier op basis van de personele reorganisatie naar toegewerkt. Tot de operationele sterkte rekenen we uitvoerende politiemedewerkers zoals agenten, rechercheurs, centralisten op de meldkamer en medewerkers Intake & Service. Tot de niet-operationele sterkte rekenen we ondersteunende politiemedewerkers zoals administratieve medewerkers, juristen en beleidsmedewerkers.

Wijkagenten

De districten bestaan uit basisteams, districtsrecherche en het flexteam. Binnen de basisteams zijn wijkagenten ingericht volgens de landelijke norm van gemiddeld 1 wijkagent op 5.000 inwoners per regionale eenheid. In totaal is in de inrichting van de eenheid Midden-Nederland voorzien in 375,9 fte wijkagenten.

Verdeling land - eenheid

De sterkte(her)verdeling is opgesplitst in operationele en niet-operationele sterkte. De totale (betaalbare) operationele sterkte is voor politie Nederland bepaald op 49.500 fte, hiervan bedraagt de operationele doelsterkte voor de eenheid Midden-Nederland voor 2015 en verder 4.769 fte, inclusief 474 fte aspiranten.

De definitieve operationele sterkte wijkt met 1 fte af van eerder vastgestelde sterkte. Dit heeft te maken met verschuivingen tussen operationele sterkte en niet-operationele sterkte binnen de Nationale Politie.

De totale doelsterkte Midden-Nederland is 4.942 fte. De totale doelsterkte omvat de niet-operationele sterkte en de operationele sterkte.

Proces van totstandkoming

Op basis van een herijkt budgetverdeelsysteem zijn in 2011 en 2012 landelijk en regionaal gesprekken gevoerd over een (her)verdeling van de sterkte over de tien regionale eenheden en de landelijke eenheid. Zo is tijdens de interregionale bestuursconferentie van 24 november 2011 in het kader van de vorming Nationale Politie een toelichting gegeven op de achtergronden en uitgangspunten ten aanzien van de sterkte(her)verdeling.

Vervolgens is eind december 2011 binnen de toenmalige Regionaal Colleges in Gooi en Vechtstreek, Flevoland en Utrecht een uitgewerkte sterkteverdeling besproken. Hierop volgend heeft eind januari 2012 per district een consultatie rondom de sterkteverdeling plaatsgevonden en vond aansluitend bestuurlijke vaststelling plaats.

Tabel: Sterkte Midden-Nederland per onderdeel

Onderdeel	Niet-operationele sterkte	Operationele sterkte	Totaal
Dienst Bedrijfsvoering Regionale Eenheid	49		49
Dienst Regionaal Operationeel Centrum	1	84	85
Dienst Regionale Informatieorganisatie	6	337	343
Dienst Regionale Operationele Samenwerking	2	521	523
Dienst Regionale Recherche	1	701	702
District Flevoland	6	758	764
District Gooi en Vechtstreek	3	360	363
District Oost-Utrecht	5	794	799
District Stad-Utrecht	5	697	702
District West-Utrecht	4	483	487
Leiding Regionale Eenheid		4	4
Staf	91	30	121
Eindtotaal	173	4769	4942

Bijlage 3: Landelijke speerpunten politie 2015-2018

Landelijke Veiligheidsagenda 2015-2018

Om hun gezamenlijke verantwoordelijkheid te bekrachtigen is door de minister van VenJ, de regioburgemeesters en het college van Procureurs-Generaal een veiligheidsagenda opgesteld voor de periode 2015-2018. Deze veiligheidsagenda is complementair aan de lokale en regionale veiligheidsagenda's en wordt in 2016 geëvalueerd.

Deels overlappen de veiligheidsthema's uit de landelijke veiligheidsagenda met de lokale en gezamenlijke regionale thema's. In deze bijlage staat een korte samenvatting van de speerpunten uit de landelijke kaders voor zover ze een aanvulling zijn op de Veiligheidsstrategie Midden-Nederland 2015-2018.

Bestrijden van cybercrime

Het aantal cybercrime onderzoeken stijgt in Midden-Nederland naar 33 in 2018. Tevens worden er meer complexe zaken aangepakt (landelijk 50), waardoor er een kwaliteitsslag wordt gemaakt in de aanpak.

Bestrijden van kinderporno

Ook bij de bestrijding van kinderporno wordt een kwaliteitsslag gemaakt. Er zullen meer complexe zaken worden opgepakt. De focus bij kinderporno ligt op daadwerkelijk misbruik, productie van kinderpornografie en op kindersekstoerisme. Het aantal interventies zal landelijk stijgen naar 700 in 2018.

Versterken aanpak horizontale fraude

De aanpak van horizontale fraude wordt geïntensiveerd. Het aantal strafzaken vanuit de regionale eenheden stijgt landelijk met 50%. Voor Midden-Nederland is dat een toename tot 251 zaken in 2018. Daarbij wordt een kwalitatief kader ontwikkeld voor de weging en selectie van zaken.

Ten slotte is er het **Strategisch Beleidsplan Operatiën (SBO) 2015-2019**, een politie-intern stuk, ingedeeld naar de domeinen van politie: Dienstverlening, Intelligence, Operationele Samenwerking, Opsporing en Toezicht & Handhaving, en domeinoverstijgende thema's. Het SBO bevat ontwikkelopdrachten voor de komende jaren die ondersteunend en versterkend zijn aan alle eerder genoemde thema's en prioriteiten.

Ontwikkeling

- + Ontwikkeling veiligheid in Midden-Nederland 2010 t/m 2014 is gunstig:

- + En beter dan landelijk.
- + Toch zijn er nog diverse veiligheidsproblemen.
- + 19% van de bewoners van Midden-Nederland voelt zich wel eens onveilig in de eigen buurt.
- + Woninginbraak, overlast en geweld staan nog steeds hoog op de prioriteitenlijst van de bewoners in Midden-Nederland.

Uitwerking

Het Regionaal Veiligheidscollege maakt jaarlijks duidelijke keuzes op welke dossiers we binnen de brede prioriteiten gezamenlijk grote stappen voorwaarts gaan maken. We leggen dit vast in een jaarplan van gemeenten, OM, politie en maatschappelijke organisaties. Daarbij wordt ruimte behouden om in te spelen op de actualiteit. Sturing hierop vindt plaats door het Regionaal Veiligheidscollege.

Aanpak

- + Strategische keuzes
- + Lokaal maatwerk in de aanpak staat voorop.
- + Op de gezamenlijke prioriteiten bundelen de 41 gemeenten, Openbaar Ministerie en politie hun krachten: geen wiel wordt opnieuw uitgevonden en we richten ons op het oplossen van problemen.
- + De snelheid en zichtbare slagvaardigheid van de aanpak moet omhoog: we reageren adequaat op incidenten en onrust.
- + We vertrouwen op de kracht van bewoners en ondernemers, ondersteunen die en zijn betrouwbaar en transparant.
- + We smeden een brede veiligheidscoalitie.
- + We versterken de onderlinge (lokale) informatiepositie.

Prioriteiten

Veilige buurten

Aansluiten bij de wensen en initiatieven van de buurt.

Misdrijven met grote impact

Aanpakken (huiselijk) geweld en woninginbraken.

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Eén overheid tegen georganiseerde criminelen.

Persoonsgerichte aanpak

Minder aanwas, recidive omlaag en goede combinatie van straf en zorg.

Ambities

Meer veiligheid in 2018 ten opzichte van 2011

- + De totale criminaliteit is met 20% gedaald, terwijl de aangiftebereidheid is gestegen.
- + Het gevoel van veiligheid in de eigen buurt is gestegen.
- + Door bewoners ervaren jongerenoverlast is met 10% gedaald, 20% minder (geslaagde) woninginbraken, ruim 40% minder overvallen en straatroven.
- + In 2015 worden minstens 28.000 verdachten afgehandeld (jaarlijks actualisatie van deze ambitie). In totaal is minstens 55 miljoen opgelegd aan waardebslag bij criminelen.
- + De economische machtspositie van georganiseerde criminelen wordt weggenomen.

Meer betrokkenheid en vertrouwen

- + Bewoners en ondernemers zijn meer betrokken bij het veiliger maken van hun buurt. Hun initiatieven worden ondersteund. Iedereen draagt op zijn manier een steentje bij aan de veiligheidspuzzel.
- + Het vertrouwen van burgers in en de tevredenheid van burgers over het functioneren van gemeente, OM en politie in de aanpak van onveiligheid is toegenomen.
- + Slachtoffers worden beter ondersteund.

Meer weten?
bezoek de website
www.RVSMiddenNederland.nl